

HUNGARIAN A1 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
HONGROIS A1 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
HÚNGARO A1 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Thursday 13 May 2010 (afternoon)

Jeudi 13 mai 2010 (après-midi)

Jueves 13 de mayo de 2010 (tarde)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento.

Írjon kommentárt, rövid esszét az alábbi művek **egyikéről!**

1.

ANYAKÉP, AMERIKAI KERETBEN

- Áll a konyhában, egy konyhában, nem a mi konyhánkban, a mi egykori konyhánkban, a mi egykori konyháink egyikében, hanem az ő saját konyhájában, amely nekem idegen, nem konyhám, és főz, kavargat valamit. Nekem főz. Ez is új, idegen. De ott áll, és azt ismétli, ahol és amit én akarok, amit én éppen akarok. Ő nincsen, én még vagyok. És akarok. De ha nem, ő akkor
- 5 is jön-megy, tesz-vesz, belép a fejembe, szólít, beszél és hallgat, örül és szenved, gondol vagy néz rám, telefonál, kérdez, ír nekem, mintha élne. Telhetetlen vagyok; a rajtam kívüli, a privát, az előttem és utánam, a nélkülem való léte is érdekel, azt is próbálgatom kirakni az összegyűjtögetett mozaikdarabkákból, de mostanában bármit csinál, az, nem tehetek róla, mind és mindig nekem, miattam, általam, értem, velem vagy révémen van – persze, pontosabban, volt.
- 10 Most éppen azt akarom, hogy ott álljon, abban a konyhájában, és kavargasson. Mondjuk, egyik odakint tanult specialitását, kaprimártást a grillen sercegő steakhez. De gyakran ismételtetek vele sok egyebet is; például mostanában azt is szeretem titokban, az ágyamból nézni, ahogy lefekvés előtt hosszan lesminkel a hatalmas, aranykeretes, antik velencei tükör alatt álló antik öltözőasztalánál, és ezüstkeretes, szintén antik állótükörében szakszerűen szemügyre veszi magát,
- 15 aztán krémes vattagombócokkal kis körkörös mozdulatokat végez, módszeresen és mindig pontosan ugyanúgy, szükség szerinti grimaszokat vág, mikor kell, fél arcát fölfújja, megdolgozza a bőrét, utána bekeni többek közt egy folyadékkal, amelyet „rázókeverék”-nek hív, ez azonnal rászárad, és olyan lesz tőle az arca, mint egy fehér bohócé. Aztán letörli, és én újra elalszom. A szoba csupa tükör, a hatajtós beépített szekrény minden ajtaja is földig érő tükör. Az ágyam
- 20 itt, az ő hálósobájában áll, a gyerekszobában a német Fräuleinom alszik. Néha újra fölbredek, mikor késő éjszaka sárga selyempingyolában halkán belép a fürdőszobából, és még hallom, mikor újabb, ezúttal már éjszakai krémek alkalmazása után ő is ágyba kerül, fészkelődik, elhelyezkedik, megköszörüli a torkát, és utána jólesően főlóhaj, majd élvezettel nekilát az alvásnak, nyitott szájjal, hangosan, elégedetten kilélegzik, pontosan úgy, ahogy, rajtakaptam
- 25 magamat, manapság én. Vagy elnézem, ahogy délelőtt tizenegy felé kifestve, kosztümben, kalapban, kesztyűben, magas sarkú cipőben beül a kocsiba, fölhajtja arca elől az éppen divatos, ritka szemű fátylat, kitolat a garázsból, megfordul a kertben, és a bal oldalon – még bal oldali közlekedés van – elindul lefelé a Sas-hegyi, ma Hegyalja úton a Belvárosba *komissiózni*, és hogy utána a nemrég megnyílt Mignon eszpresszóban, amely az első ilyen Magyarországon, vagy a Gerbeaud-ban
- 30 találkozók a barátnőivel, esetleg apámmal is, aki néha átsétál az irodájából, és megbeszéljék az esti, a másnapi programot, vagy ami épp foglalkoztatja őket. Innen aztán együtt jönnek haza ebédelni. Vagy mikor Márianosztrán, esetleg már később, Kalocsán, a havi beszélő végén a géppisztolyos fegyőr elvezeti, és a sűrű dróthálóval kettéosztott teremből a nagy Sztálin- és Rákosi-képek alatti kétszárnyú vasajton kifelé terelt rabok és a fegyőrök mozgó csoportjai közt hirtelen kis rés nyílik
- 35 felém, ő pedig talán megérzi, mert egy pillanatra megtorpan, visszanéz rám a vállá fölött, sejti, hogy még ott állok és bámulok utána. A fegyőr tányérsapkája már félig takarja az arcát, de a kissé összehúzott szeme, a biccentése, a halvány mosolya és a gyanúsan csillogó tekintete többet mond nekem, mint amit a fegyőr jelenlétében tizenöt perc alatt közölni tudott.

40 Soha életemben nem láttam sírni. Apám halálakor, a nővére halálakor sem sírt. Hevesebb
 érzéseit nem tudja, sohasem tudta, vagy akarta, vagy szokta, vagy engedte, közvetlenül, szavakban,
 pláne érzelmi kitörésekben kifejezni. Ha hosszabb útra ment, vagy mentem, megölelt, finoman,
 könnyedén megcsókolt, közben gyöngéden, biztatóan megpaskolta a hátamat, és hüvelykujjával
 kis keresztet rajzolt a homlokomra. Így búcsúztunk '56. december végén is a Déli pályaudvaron,
45 bensőleg romokban, akár a város, hangtalanul és konnytelenül sírva, tudtuk, hogy sok évre,
 ha nem végleg.

Vajda Miklós, *Holmi* (2007)

2.

A megkínzottak balladája

- Én még büszkének ismertem Fecót,
köztünk, verebek közt, ő a sólyom,
de apjára gyűjtotta a retyót,
ki részegen bóbiskolt el a trónon.
- 5 Ha nem Fecó, megölte volna más,
ha más se, akkor megöli a mája.
Rá fenn a megbocsátás, de a rács
és sok fegyenc várt itt lenn a fiára.
Nem ismertünk rá, mikor hazatért,
- 10 alig beszélt, inkább csak motyogott.
Nem óvták bent a szép arcú legényt.
Kit megkínzotak, mind elátkozott.
- S a kis Feri, kit intézetbe vittek?
Harminc éves, híres író ma már.
- 15 Aludni nem bír, a haláltól retteg.
Félelmetes neki a fény, a nyár.
Tükörbe nem néz, és csak a sötétben
öleli szomorú szerelmesét.
Meséket ír, olvas, de a mesékben
- 20 hamisnak talál mindent, ami szép.
Vízből a klór, vaselméből az Isten,
eltűnnek hegek és ütésnyomok.
Jelentése, jelentősége nincsen:
kit megkínzotak, mind elátkozott.
- 25 Róza nenémet rákos sejtek rágták,
az ura meg lábát vesztette el,
anyám megfulladt, s egyik bátyám arcát
ügyetlen sebész csúfította el.
Zoli ül. De szabadul félév múlva,
- 30 rokkantnyugdíja szelvényére kért
két nővére kölcsönt – ennivalóra.
Nem haragszik, hogy becsapták szegényt.
A legszebb lányt rémisztgeti a pap, hogy
csak széttett lábbal nyer bocsánatot,
- 35 mert megmérgezte szerelmét, a Lackót.
Kit megkínzotak, mind elátkozott.
- A sültbolond is gyorsan megtanulja:
kínozni bűn, de kínlódní nagyobb.
Az elsőből csak elsőbb lehet újra,
s az előbből előbb élőhalott.
- 40 Lásd, herceg, aki e sorokat írta,
nem bír örömodát írni, holott
szemében minden panasz olcsó firka.
Kínózták őt is, ő is átkozott.

Jónás Tamás, *Kiszámítható jozanság* (2006)